

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa miasta [...]

przeciwko B.K.

o wydanie nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 26 kwietnia 2018 r.,

zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 7 lutego 2018 r., sygn. akt V Ca [...]/17,

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Miasto [...] wystąpiło, po ostatecznym sprecyzowaniu żądania, o nakazanie pozwanej B.K. wydania nieruchomości, oznaczonej kolorem różowym na załączonym do pisma z dnia 5 kwietnia 2016 r. szkicu, o powierzchni 423 m², stanowiącej część nieruchomości położonej w W. przy ul. [...] oznaczonej jako działka ewidencyjna nr [...] z obrębu [...] , będącej własnością powoda, dla której Sąd Rejonowy [...] w W. prowadzi księgę wieczystą KW nr [...], poprzez co najmniej jej rozgródkowanie i wydanie części niezabudowanej.

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2016 r., Sąd Rejonowy [...] w W. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Według ustaleń Sądu Rejonowego, przed tym Sądem toczyło się postępowanie z powództwa Miasta [...] - Dzielnicy [...] przeciwko „D...” w W. S.A. z siedzibą w W. o nakazanie wydania nieruchomości położonej przy ul.[...] , oznaczonej jako dz. ew. nr [...] oraz część działki ew. [...] z obrębu [...] w granicach ogrodzenia pozwanego, o łącznej powierzchni ok. 413 m², zaznaczone liniami ukośnymi na załączonej do pozwu mapie ewidencyjnej. Wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2011 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II C [...] /10, Sąd oddalił powództwo.

Mimo ustalenia, że powód jest właścicielem działki ew. nr [...], z obrębu [...], dla której Sąd Rejonowy [...] w W. prowadzi księgę wieczystą KW nr [...] , to powództwo, oceniane na podstawie art. 222 § 1 k.c., nie było zasadne, gdyż powód w pozwie ani w kolejnych pismach procesowych nie oznaczył precyzyjnie części działki ew. nr [...], która ma być wydana. Dla uwzględnienia powództwa wymagane było złożenie stosownej mapy lub złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego geodety celem sporządzenia mapy wskazującej w sposób precyzyjny część działki, której wydania domaga się powód. Dowodu na przebieg granic części nieruchomości nie stanowił załączony do pisma z dnia 5 kwietnia 2016 r. rzut nieruchomości z zaznaczonym przez powoda kolorem różowym fragmentem nieruchomości. Na powodzie spoczywał ciężar dowodu odnoszący się zarówno co

do samej zasadności dochodzonego roszczenia, jak i jego wysokości. Powód powinien więc udowodnić nie tylko, że przysługuje mu prawo własności, ale również, iż pozwana władza dokładnie, w ściśle oznaczonych granicach, określoną częścią działki nr ew.[...], której wydania domaga się powód. Powód nie wywiązał się z tego obowiązku. Na marginesie swoich rozważań Sąd pierwszej instancji za nieuzasadniony uznał zarzut pozwanej, że powód będący właścicielem spornej nieruchomości, występując z powództwem nadużył swego prawa.

Po rozpoznaniu apelacji powoda Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 7 lutego 2018 r., uchylił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.) oddalając powództwo z powodu braku uprzedniego sprecyzowania żądania pozwu. Zauważył, że zarzut ten pojawił się dopiero w załączniku do rozprawy, gdyż wcześniej nie był podnoszony. W pierwszej kolejności należy ustalić przedmiot roszczenia z uwzględnieniem, że w dołączonych aktach sprawy II C [...]/10 jest mapa sporządzona przez biegłego obejmująca tę samą liczbę metrów kwadratowych, jak dochodzone w pozwie roszczenie. Nie jest więc przesądzone, że w sprawie konieczne będzie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego geodety. Dalej Sąd pierwszej instancji powinien ocenić, czy pozwanej przysługuje skuteczne wobec powoda prawo władania rzeczą. Oddalając powództwo, Sąd pierwszej instancji ograniczył się jedynie do rozważenia zarzutu nadużycia prawa przez powoda, pomijając rozważania wynikające z art. 151 k.c.

W zażaleniu, wniesionym na wyrok Sądu Okręgowego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., pozwana zarzuciła naruszenie art. 384 § 4 k.p.c. (w uzasadnieniu zażalenia wskazała prawidłowo art. 386 § 4 k.p.c.) poprzez wydanie przez Sąd Okręgowy w W. wyroku kasatoryjnego w sytuacji, w której nie istniały ku temu przesłanki. W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że zaskarżone orzeczenie narusza zasadę kontradyktoryjności, wspiera powoda i przedłuża jego działania polegające na szkodzeniu pozwanej, a nie uregulowanie stanu prawnego

poprzez zbycie działki pozwanej. Widać jasno, że powód nie miał w poprzednim procesie i nie ma teraz skutecznego roszczenia windykacyjnego, a ewentualna opinia biegłego nie jest w tej sprawie niezbędna. Umknęło Sądowi Okręgowemu, że jest to drugi proces merytorycznie o to samo, co poprzednio, mimo że okoliczności sprawy od tego czasu nie uległy zmianie. Pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego przez Sąd Okręgowy w W.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że w postępowaniu toczącym się w wyniku zażalenia złożonego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. na orzeczenie kasatoryjne Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez Sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, w której wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie mogą być żadne inne kwestie, w szczególności dotyczące oceny zasadności roszczenia ani merytorycznego badania stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak również badania prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się ściśle do wskazanych przez sąd drugiej instancji podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji. Omawiane zażalenie nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku ani prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnymi, lecz zażalenie to jest skierowane przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, a więc ocenie może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnej (zob. m.in. postanowienia: z dnia 12 grudnia 2013 r., V CZ 75/13, nie publ., z dnia 7 listopada 2012 r.,

IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41, z dnia 16 maja 2013 r., IV CZ 31/13, nie publ. i z dnia 21 czerwca 2013 r., I CZ 48/13, nie publ.).

Przyczyną uchylenia wyroku przez Sąd Okręgowy w W. było nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji (art. 386 § 4 k.p.c.). Sąd Okręgowy przyjął bowiem, że Sąd pierwszej instancji nie zbadał merytorycznie podstawy powództwa, w tym nie podjął żadnych czynności zmierzających do określenia przedmiotu żądania pozwu, i sprowadził merytoryczną ocenę żądania wyłącznie do rozważenia podniesionego przez pozwaną zarzutu naruszenia art. 5 k.c. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi m.in. wówczas, gdy sąd nie zbadał materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony bezpodstawnie, przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. W orzecnictwie przyjmuje się także, że niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia wiąże się z tym, iż rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2010 r. I CSK 123/10, nie publ.; z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11, nie publ., a także postanowienia z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ., z dnia 26 listopada 2012 r., III SZ 3/12, nie publ.; z dnia 15 lutego 2013 r., I CZ 186/12, nie publ.; z dnia 28 maja 2013 r., V CZ 17/13, nie publ.) albo rozstrzygnięcie przez sąd pierwszej instancji o żądaniu powoda opiera się na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie (por. wyrok z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00, OSNAPiUS 2002, nr 17, poz. 409). Wyżej przedstawiona wykładnia pojęcia nierozpoznania istoty sprawy pozwala na ocenę, że uzasadnione było stanowisko Sądu Okręgowego, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Skoro - co nie podlega ocenie w ramach wniesionego zażalenia - Sąd Rejonowy przedwcześnie przyjął, że powód nie sprecyzował dochodzonego powództwa, co stało się jedyną przyczyną oddalenia wniesionego powództwa, to tym samym zaniechał zbadania merytorycznych (materialnoprawnych) podstaw dochodzonego powództwa i ewentualnych zarzutów przysługujących pozwanej z uwzględnieniem przepisów prawa materialnego mających zastosowanie do oceny zasadności wniesionego powództwa oraz zasadności zarzutów podniesionych przez pozwaną. Z tej przyczyny nie mogły odnieść skutku argumenty podniesione

w zażaleniu zmierzające w istocie do podważenia oceny merytorycznej Sądu drugiej instancji zasadności wniesionej apelacji, co - jak to już wyjaśniono wcześniej - wykracza poza ramy kontroli Sądu Najwyższego dokonywanej w postępowaniu zażaleniowym wywołanym zażaleniem wniesionym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c.

Z tych względów na podstawie na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ i art. art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

ał